

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR
DOKTORI ISKOLA

NEPARÁCZKI ANNA VIKTÓRIA

**A TERRORIZMUS ELLENI FELLÉPÉS ESZKÖZEI
A MAGYAR ÉS A NÉMET BÜNTETŐ ANYAGI JOGBAN**

PhD értekezés tézisei

TÉMAVEZETŐ:

Dr. habil. Kőhalmi László

PÉCS

2017

Kézirat lezárásának ideje: 2017. április 16. napja

I. A KUTATÁSI FELADAT ÖSSZEFOGLALÁSA, A KUTATÁS CÉLKITŰZÉSEI

A terrorizmus elleni hatékony fellépés vitathatatlanul fontossá vált napjainkban. A jelenséggel számos tudományág foglalkozik, amelyek különféle nézőpontokból közelítik meg. Az értekezés kizárólag büntető anyagi jogi aspektusból vizsgálja a terrorizmus elleni fellépés aktuális problémáját azzal a fő céllal, hogy a jogi értelemben terrorista elkövető(k) büntetőjogi felelősségre vonását megkönnyítse. Ennek érdekében az értekezésben a terrorizmus elleni büntetőjogi fellépést biztosító törvényi tényállások átfogó elemzésére, értelmezésére került sor a magyar és a külföldi (döntően német) jogirodalom és a joggyakorlat eredményeinek felhasználásával.

Az értekezés kutatási témája a hazai monográfia-irodalomban elhanyagoltnak tekinthető: Bartkó Róbert „A terrorizmus elleni küzdelem kriminálpolitikai kérdései” című, 2011-ben megjelent monográfiája az első és mindeztidáig egyetlen olyan tudományos mű Magyarországon, amely a terrorizmus elleni küzdelmet büntetőjogi dogmatikai megközelítésből vizsgálja, a terrorizmus elleni hatékony fellépést célul tűző büntetőpolitikát elemzi.¹ Bartkó monográfiája a terrorizmus elleni fellépés kriminálpolitikai, kriminológiai aspektusait, a terrorizmus jelenségének különféle fogalmi megközelítéseit átfogóan bemutatta, a terrorcselekményt mint nemzetközi bűncselekményt, illetve mint „kvázi európai bűncselekményt” vizsgálta, valamint a hazai szabályozás történetét is precízen feltárta, így a doktori értekezésben ezen aspektusok ismételt vizsgálatára nem került sor.

A határokon átívelő jellegű terrorizmus komoly veszélyt jelent napjaink társadalmára, ezáltal különösen aktuális, közös problémát jelent a jogállamok számára. A „híres-hírhedt” 2001. szeptember 11-ei New York-i és washingtoni terrortámadások világszerte új, terrorizmus elleni fellépést szolgáló jogi dokumentumok megszületéséhez vezettek.² A 2004. március 11-ei madridi, a 2005. július 7-ei londoni, és a 2013. április 15-ei bostoni terrortámadások mind nemzetközi, mind európai és nemzeti szinten ismét hatással voltak a jogalkotásra.³ 2014 nyarán az Iszlám Állam nevű terrorista csoport Szíriában és Irakban jelentős területek felett szerezte meg az uralmat.⁴ Azóta a világ minden táján a híradások súlyos bűncselekményekről számolnak be: túszedéseket, különös kegyetlenséggel elkövetett

---

¹ Bartkó, 2011: 1-267.

² Sieber – Vogel, 2015: 1.

³ Lehner, (kézirat): 1.

⁴ TE-SAT 2015; Selján, 2014: 63-74.

emberöléseket és más bűncselekményeket követnek el a terrorista csoport tagjai. Az Iszlám Állam azonban nem csak a Közel-Keleten jelent fenyegetést. Európa biztonságát a menekülthullám révén közvetve, valamint a terrorista sejték támadásai révén közvetlenül is veszélyezteti,⁵ amely a 2015. november 13-ai párizsi, a 2016. március 22-ei brüsszeli, 2016. július 14-ei nizzai és 2016. december 19-ei berlini terrortámadások óta kétségtelen tény. A nemzetközi terrorizmus elleni küzdelem elengedhetetlenül fontos részét képezi a büntetőjogi fellépés.⁶ Mind a nemzetközi, mind az európai szinten több jogi dokumentum született az elmúlt években, és a nemzeti jogalkotás szintjén is új jogszabályokat fogadtak el, amelyek rendszerezett bemutatása és értelmezése szükséges mind az elméleti, mind a gyakorlati büntetőjogászok számára.

A fentiekre figyelemmel a doktori értekezés elsődleges célja a nemzetközi tapasztalatokra figyelemmel szabályozott, többször módosított, terrorizmus elleni fellépést szolgáló bűncselekmények – így a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény⁷ 314-316. §-ai szerinti terrorcselekmény, a Btk. 317. §-a szerinti terrorcselekmény feljelentésének elmulasztása, valamint a Btk. 318. §-a szerinti terrorizmus finanszírozása – tényállásainak elemzése, ennek során a dogmatikai problémák feltárása és a hatékony jogalkalmazás elősegítése érdekében azokra megoldási javaslat megfogalmazása.

Az értekezés átfogóan ismerteti a terrorizmus elleni fellépést szolgáló német büntető anyagi jogi szabályozást is. A jogösszehasonlításhoz Németország kiválasztását egyrészt arra tekintettel tartottam indokoltnak, hogy a magyar-német büntetőjogi kapcsolat nagy múltra tekint vissza – amely a középkortól egészen napjainkig terjed -, és mind a pozitív jogban, mind a szakirodalomban, mind a személyes kapcsolatok révén tetten érhető. A német törvényi példaképek, a modern német jogtudomány eredményei mindig jelentős hatással bírtak a magyar büntetőjog fejlődésére⁸, számos jogintézményünk német gyökerekkel rendelkezik. Másrészt Németországban a joggyakorlatban már többször sor került a vonatkozó tényállások alkalmazására, ezért a külföldi kitekintéssel, a büntetőjogi szabályozások összehasonlításával feltárható, hogy ugyanazon személyek vonandóak-e terroristaként büntetőjogi felelősségre a két országban, amennyiben igen, a külföldi tapasztalatok használhatóak lesznek a magyar büntetőjogi fellépés során is a joggyakorlatban. Emellett a hatályos német szabályozás teljeskörű ismertetése és a magyar szabályozással összehasonlítása önmagában is nívómot jelent.

---

⁵ Zsebe, 2015: 23.

⁶ Zöller, 2009: 289.

⁷ A továbbiakban: Btk.

⁸ Nagy, 2008: 21-46.

A doktori értekezés további célkitűzése annak vizsgálata, hogy a hatályos magyar büntető anyagi jogi szabályozás maradéktalanul megfelel-e a nemzetközi elvárásoknak, ennek során sor kerülhet a jogalkotói hiányosságok feltárására, majd ezekre de lege ferenda megoldási javaslatok megfogalmazása szükséges az összhang megteremtése érdekében.

II. A KUTATÁS MÓDSZEREI, AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLATOK, ELEMZÉSEK LEÍRÁSA

A KUTATÁS SORÁN ALKALMAZOTT MÓDSZEREK

Az értekezésben a klasszikus jogi kutatási módszereket alkalmaztam. A vonatkozó magyar és német törvények és törvényhozási anyagok (elsődleges források) mellett a rendelkezésre álló magyar és a nagy terjedelmű, külföldi - döntően német nyelvű – szakirodalmat (monográfiákat, tankönyveket, kommentárokat, szaktanulmányokat) vizsgáltam meg és értékeltem. Emellett sor került a joggyakorlat releváns megállapításainak feltérképezésére, majd a tényállás-elemzés során a felhasználására. Az elmélet–gyakorlat szintézisének megteremtése érdekében a joggyakorlat során tett megállapítások nem külön fejezetben kerültek összegzésre, hanem a teoretikus megközelítést alkalmazó, deskriptív jellegű részekbe beépítésre kerültek. A nemzetközi elvárások rendszerezett bemutatásához az egyes nemzetközi szervezetek (Egyesült Nemzetek Szervezet, Európa Tanács, FATF, Moneyval), valamint az Európai Unió jogi dokumentumait (másodlagos források) használtam fel. A nemzetközi elvárások átláthatóvá tétele érdekében táblázatok segítségével szemléltettem a nemzetközi dokumentumok elvárásait.

A kutatási téma összetett jellegére tekintettel nemcsak fejezetenként, de egyes fejezeteken belül is többféle módszer alkalmazása volt szükséges. A terrorizmus elleni büntetőjogi fellépést szolgáló tényállások elemzése során a dogmatikai központú, gyakorlat-orientált megközelítés mellett a tradicionális jogi értelmezési módszereket, így a nyelvtani, logikai, rendszertani és teleologikus értelmezési módszert használtam.

A funkcionális jogösszehasonlítás követelményének megfelelően kiindulópontként bemutattam a terrorizmus elleni fellépést szolgáló magyar és német büntetőjogi tényállások hatályos szabályozásának szerkezetét, majd részletesen elemeztem a magyar és a német Büntető Törvénykönyvek vonatkozó rendelkezéseit. Az összehasonlítás érdekében a közös hagyományokon nyugvó, kontinentális jogrendszerhez tartozó, ám mégis igen eltérő büntetőjogi szabályozással rendelkező két ország törvényi tényállásaiban a közös nevezőt

igyekeztem megtalálni. A dogmatikai problémák feltárása és a nemzetközi elvárásoknak megfelelés vizsgálata során a kritikai-elemző módszert alkalmaztam.

AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLATOK MENETE, AZ ÉRTEKEZÉS FELÉPÍTÉSE

Az értekezés öt fejezetből épül fel. A kutatás tárgyául választott témát a terrorizmus elleni jogi fellépés aktuális szükségességéről, a terrorizmus fogalmi meghatározásának nehézségeiről, valamint a kriminológiai és büntetőjogi megközelítésekről szóló I. fejezet vezeti be. Ezután következik az értekezés súlypontját jelentő három fejezet. A II. fejezetben a terrorizmus elleni magyar büntetőjogi fellépést szolgáló tényállások, majd a III. fejezetben a terrorizmus elleni német büntetőjogi fellépést szolgáló tényállások teljességre törekvő elemzésére kerül sor. Ezen fejezetek felépítése „tükörképszerűen” történt a funkcionális jogösszehasonlítás érdekében. Így a tényállások rendszertani helyének meghatározását és a rendszerezett áttekintésüket (II.A. és III.A.) követi az egyes bűncselekmények jogi tárgya és a tényállások elemzése (II.B. - II.F. és III.B. - III.G.). Az értekezés röviden kitér a terrorista bűncselekmények kapcsán a német elméleti szakirodalomban megjelenő koncepciókra, így az ún. ellenség-büntetőjogra és az ún. szimbolikus büntetőjogra is (III.H.). A IV. fejezet a terrorizmus elleni fellépést szolgáló tényállásokkal kapcsolatos nemzetközi elvárásokkal foglalkozik. A nemzetközi dokumentumok releváns szabályainak bemutatására akként kerül sor, hogy a magyar terrorizmus elleni fellépést szolgáló tényállások szerint haladva, a bűncselekményi változatokat elkülönítve rendszerezem a vonatkozó ENSZ, ET és európai uniós rendelkezéseket. Ezt követően az értekezés V. fejezetében a kutatás céljának megvalósítása érdekében következtetéseket vonok le a magyar büntető anyagi jogi szabályozás összhangjának megteremtésére a nemzetközi elvárásokkal, sor kerül a magyar és a német büntetőjogi tényállások összehasonlítására, a hasonlóságok és a különbségek feltárására, a magyar szabályozás kapcsán feltárt dogmatikai problémákat feloldom, továbbá de lege ferenda megoldási javaslatokat fogalmazok meg a magyar büntető anyagi jogi szabályozás tökéletesítésére. Végül az az értekezést a VI. fejezet rövid összegzéssel zárja le.

III. A KUTATÁS EREDMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA, HASZNOSÍTÁSI LEHETŐSÉGEI

A KUTATÁS EREDMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA

A terrorizmus elleni hatékony fellépés szükségessége vitathatatlanul fontossá vált napjainkban. Ennek érdekében a terrorizmust több tudományág is vizsgálat tárgyává tette, definiálni törekszik, illetve a probléma megoldását, a megoldáshoz szükséges és egyben elegendő eszközök feltárását tűzi ki célul. A terrorizmus, illetve a nemzetközi terrorizmus jelenségének definícióját illetően továbbra sem létezik nemzetközi szinten egy általánosan elfogadott fogalom-meghatározás,⁹ azonban napjainkig számos terrorizmus elleni egységes fellépést sürgető nemzetközi és európai uniós dokumentum született. Ezek a jogi dokumentumok a terroristák által elkövetett cselekményeket bűncselekménynek tekintik,¹⁰ és a terrorizmus egyes megjelenési formáinak büntetendővé nyilvánítása révén kívánnak fellépni a nemkívánatos jelenség ellen. Erre tekintettel a terrorizmus elleni fellépés elengedhetetlenül fontos eszközét jelenti a büntetőjogi fellépés.¹¹

Az értekezésben a terrorizmus elleni magyar és német büntető anyagi jogi fellépés elemzésére került sor figyelemmel a nemzetközi elvárásokra. Az értekezés fő célja a terrorista elkövető(k) büntetőjogi felelősségre vonásának megkönnyítése, a hatékony jogalkalmazás elősegítése, valamint a magyar jogalkotó számára jogszabály módosító/kiegészítő javaslatok megfogalmazása. Ezen fő cél elérése érdekében a disszertáció három kutatási célkitűzést kívánt megvalósítani.

1. Az első kutatási célkitűzés a terrorizmus elleni magyar büntetőjogi fellépést biztosító törvényi tényállások kapcsán felmerülő dogmatikai problémák feltárása volt, amelyek a hatékony jogalkalmazást hátráltathatják. Ennek érdekében az értekezésben a büntető anyagi jogi szabályozást átfogóan elemeztem a szakirodalom felhasználásával. A kézirat lezárását megelőző utolsó Btk. módosításra is figyelemmel voltam, és sor került a terrorizmus elleni fellépéssel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2016. évi LXIX. törvény által újonnan beiktatott bűncselekményi változatok – így a Btk. 314. § (2) bekezdés b) pontja szerinti terrorista csoport szervezése, a Btk. 316. § b) pontja szerinti

---

⁹ A terrorizmus fogalmának meghatározási kísérleteiről, és a nehézségekről lásd. Bartkó 2011: 17-56.; Póczik 2005: 1269-1278.; Zöller, 2009: 99-132.

¹⁰ Lásd. 40/61. számú ENSZ határozat, amelynek a megállapításai rendszeresen visszacsengenek az ENSZ terrorizmus elleni egyezményeinek preambulumban; valamint Zöller, 2009: 131.; Griesbaum, 2010: 365.; Tólas 2007: 5-6.

¹¹ Zöller, 2009: 289.

terrorista csoporthoz csatlakozás céljából utazás, valamint a Btk. 331. § (2) bekezdése szerinti terrorizmus támogatására uszítás – tényállásainak elemzésére is.

A kutatás eredményeképpen megállapítható, hogy a következő dogmatikai problémák merülnek fel a terrorizmus elleni fellépés eszközét jelentő büntető anyagi jogi szabályozásban:

- A terrorcselekmény első alapesete, a súlyos bűncselekmények elkövetése terrorista célból [Btk. 314. § (1) bekezdés] stádiumait illetően vitatott, hogy kísérleti szakban a bűncselekmény megvalósulhat-e.
- A terrorcselekménnyel fenyegetés büntette [Btk. 316. § a) pont] kapcsán egyrészt a szubjektív tényállási elemek vonatkozásában merül fel dogmatikai probléma, mégpedig az, hogy a bűncselekmény szándékos és célzatos; avagy a terrorcselekménnyel fenyegetés büntette szándékos bűncselekmény, így megállapítható a terrorista célzat nélkül eljáró elkövető esetén is. Másrészt a terrorcselekménnyel fenyegetés büntette stádiumtani problémát is felvet azáltal, hogy a jogalkotó jogtechnikailag a terrorcselekmény befejezett alakzatait és a sui generis előkészületi változatot követően szabályozta a törvényi tényállásban. Kérdéses, hogy a terrorcselekménnyel fenyegetés büntette egy befejezett bűncselekményi változat, privilegizált eset, avagy egy rendszeridegen, ún. ante-előkészület stádiumú bűncselekmény.
- A terrorizmus finanszírozása büntette (Btk. 318. §) kapcsán egyrészt a bűncselekmény által védett jogi tárgy meghatározása merül fel dogmatikai problémaként. Vitatott, hogy a terrorizmus finanszírozásának büntette rendelkezik-e önálló, a terrorcselekmény büntettének (Btk. 314-316. §) jogi tárgyától elkülöníthető jogi tárggyal, avagy a terrorizmus finanszírozásának jogi tárgya teljesen, illetve részlegesen megegyezik a terrorcselekmény jogi tárgyával. Továbbá vitatottak a terrorizmus finanszírozása büntettének szubjektív tényállási elemei, azaz az, hogy a bűncselekmény szándékosan, avagy szándékosan és célzatosan valósulhat meg.

A kutatás eredményeképpen megállapításra került az is, hogy a terrorista csoport Btk. 319. §-ában rögzített fogalmának, az egyes fogalmi elemeknek a magyarázatával adós marad a jogirodalom, ami a jövőben esetlegesen szükségessé váló alkalmazásakor éppen a bűnüldözés hatékonyságát és az elkövetők tettükkel arányos felelősségre vonását nehezítheti meg. Erre figyelemmel az értekezésben sor került a terrorista csoport mindezidáig elhanyagolt fogalmi elemeinek kibontására. A terrorista csoport egyes fogalmi elemeinek értelmezéséhez

az immáron kialakult bírósági gyakorlattal rendelkező bünszervezet fogalom kapcsán tett jogalkalmazói megállapítások kerültek felhasználásra.

2. A kutatás második célkitűzése a magyar büntetőjogi szabályozás összehasonlítása a hozzá hagyományosan közel álló német büntetőjogi szabályozással, annak feltárása érdekében, hogy ugyanazon személyek vonandóak-e terroristaként büntetőjogi felelősségre a két országban. Ehhez elkerülhetetlen volt a német Büntető Törvénykönyvben¹²a terrorizmus elleni német fellépést biztosító törvényi tényállások bemutatása, amelyre a magyar szabályozás ismertetése során alkalmazott struktúrában került sor az összehasonlíthatóság érdekében. A könnyebb áttekinthetőség kedvéért a német büntetőjogi tényállások hatályos szabályozásának szerkezetét¹³ vázoltam fel elsőként, majd ezt követte az egyes bűncselekmények tényállásának elemzése. Az értekezésben az alábbi táblázatban feltüntetett bűncselekményi tényállások vizsgálatára került sor.

A terrorizmus elleni fellépést szolgáló német büntetőjogi tényállások hatályos szabályozásának szerkezeté¹⁴:

- 1) Az állam biztonságát súlyosan veszélyeztető erőszakos bűncselekmény előkészülete [StGB. 89a. §],
  - 2) Kapcsolatfelvétel az állam biztonságát súlyosan veszélyeztető erőszakos bűncselekmény elkövetése érdekében [StGB. 89b. §],
  - 3) Terrorizmus finanszírozása [StGB. 89c. §],
  - 4) Útmutatás nyújtása az állam biztonságát súlyosan veszélyeztető erőszakos bűncselekmény elkövetéséhez [StGB. 91. §],
  - 5) Terrorista szövetség alakítása [StGB. 129a. §]:
    - a) Terrorista szövetség alakítása különösen súlyos bűncselekmények elkövetése érdekében [StGB. 129a. § (1) bekezdés],
    - b) Cselekményen túli célokkal rendelkező terrorista szövetség alakítása [StGB. 129a. § (2) bekezdés],
    - c) Fenyegetési célú terrorista szövetség alakítása [StGB. 129a. § (3) bekezdés]
- + Joghatósági szabályok és a külföldön elkövetett bűncselekmény esetén a büntetőeljárás

¹² Bundesrepublik Deutschland Strafgesetzbuch: In der Fassung der Bekanntmachung vom 13.11.1998 (BGBl. I S. 3322). (Az 1998. november 13. napján kelt német Büntető Törvénykönyv) A továbbiakban: StGB. vagy német Btk.

¹³ A hatályos tényállások szerkezeti áttekintéséhez *Tóth Mihály* által a terrorcselekmény Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (régii Btk.) szerinti szabályozásáról készített szerkezeti felépítést vettem alapul. Tóth, 2013: 36.

¹⁴ A táblázat a szerző szerkesztése.

lefolytatásának eljárási feltétele [StGB. 89a. § (3)-(4) bekezdés, 89b. § (3)-(4) bekezdés, 89c. § (3)-(4) bekezdés, 129b. § (1) bekezdés]

+ A megelőzés törvényi eszközei:

- Korlátlan enyhítés, büntetés mellőzésének kilátásba helyezése [StGB. 89a. § (7) bekezdés, 89b. § (5) bekezdés, 89c. § (6)-(7) bekezdés, 91. § (3) bekezdés, 129a. § (6)-(7) bekezdés],

- Feljelentési kötelezettség előírása [StGB.138. § (2) bekezdés, 139. § (1), (3)-(4) bekezdés]

+ Speciális büntetéskiszabási szabályok [StGB. 89a. § (5)-(6) bekezdés, 129a. § (8)-(9) bekezdés, 129b. § (2) bekezdés]

A német büntetőjogi tényállások elemzését követően az értekezés röviden kitért a terrorista bűncselekmények kapcsán a német elméleti szakirodalomban megjelenő, a terrorizmus elleni büntetőjogi fellépés során felmerülő aggasztó tendenciákat leíró koncepciókra, így az ún. ellenség-büntetőjogra és az ún. szimbolikus büntetőjogra is.

3. A kutatás harmadik célkitűzése volt annak vizsgálata, hogy a magyar büntetőjogi szabályozás teljesen eleget tesz-e a nemzetközi és európai uniós elvárásoknak. A nemzetközi dokumentumok releváns szabályainak bemutatására akként kerül sor, hogy a magyar terrorizmus elleni fellépést szolgáló tényállások szerint haladva, a bűncselekményi változatokat elkülönítve rendszereztem a vonatkozó ENSZ, ET és európai uniós rendelkezéseket. A könnyebb áttekinthetőség és az összehasonlíthatóság kedvéért minden részfejezetet összegzéssel zártam le.

4. Az értekezésben külön fejezetben kerültek megfogalmazásra a következtetések. Az utolsó fejezetben vizsgáltam az egyes magyar bűncselekményi változatok nemzetközi elvárásoknak megfelelését, elvégeztem az összehasonlítást a német büntetőjogi szabályozással, valamint feloldásra kerültek a dogmatikai problémák és a kutatás céljának megvalósulása érdekében de lege ferenda javaslatokat tettem.

4.1. A kutatásaim eredményeképpen a nemzetközi elvárásoknak megfelelés vizsgálata az alábbi eredményekre vezetett.

4.1.1. Az első, magyar büntető anyagi jogi szabályozással kapcsolatos probléma a terrorcselekmény szervezett elkövetése kapcsán, hogy a Btk. a terrorista csoport irányítását nem nyilvánítja büntetendővé az Európai Unió 2002-es kerethatározat 2. cikk (2) bekezdés a)

pontjának megfelelően. A magyar jogirodalmi álláspontokkal egyezően¹⁵ véleményem szerint is szükség lenne a terrorista csoport irányításának/vezetésének explicite nevesített elkövetési magatartásként büntetni rendelkezésére, mégpedig akként, hogy az ezen elkövetők által kifejtett magasabb társadalmi veszélyességű cselekményeket magasabb büntetési tételű büntetéssel kellene fenyegetni, mint a sui generis előkészületi változat minősített esetét. Ezzel együtt lenne indokolt a terrorista csoport irányítására felhívás büntetendővé nyilvánítása is.¹⁶

További, a hatályos magyar büntető anyagi jogi szabályozás jogalkotó által kiküszöbölendő hiányosságaként jelentkezik:

- a terrorista csoport finanszírozása céljából elkövetett közokirat-hamisítás terrorista tevékenységgel összefüggő bűncselekménykénti szabályozása /az Európai Unió Tanácsának 2002. június 13-án elfogadott, a terrorizmus elleni küzdelemről szóló 2002/475/IB kerethatározatának¹⁷ 3. cikk c) pontja alapján, amelynek szükségességét az Európai Unió Tanácsának 2008. november 28-án elfogadott, 2008/919/IB kerethatározatával¹⁸ módosított 2002-es kerethatározat 3. cikk f) pontjával fenntartja/,
- a terrorista csoport finanszírozására felhívás büntetendővé nyilvánítása /2008-as kerethatározattal módosított 2002-es kerethatározat 3. cikk (1) bekezdés b) pontja alapján/,
- a terrorizmus finanszírozása mások általi elkövetésének szervezése és irányítása büntetendővé nyilvánítása /a terrorizmus finanszírozásának visszaszorításáról szóló, New Yorkban, 1999. december 9. napján elfogadott egyezmény 2. cikk (5) bekezdés b) pontja, valamint a FATF 2012-es ajánlásának 5. pont, értelmező megjegyzések B/11. pont b) alpontja alapján/.

Fentiekén kívül megállapítottam, hogy a 2002-es kerethatározat 2. cikk (1) bekezdés 1. mondata szerinti terrorista csoport definícióban büntetőjogilag releváns fordítási hiba fedezhető fel a különböző nyelvű hivatalos fordításokban. Ennek ellenére a terrorista csoport Btk. 319. §-a szerinti fogalmában a 2002-es kerethatározat 2. cikkének mind nyelvtani, mind teleologikus értelmezésének megfelelő, - ám a német nyelvű hivatalos fordítással egyező - „hosszabb időre szervezett” fogalmi elem szerepel – ekként e vonatkozásban de lege ferenda javaslat megfogalmazása szükségtelen volt.

---

¹⁵ Bartkó, 2011: 232.; Ligeti, 2012: 201.; Bartkó, 2016: 538.

¹⁶ Bartkó, 2015: 49.

¹⁷ A továbbiakban: 2002-es kerethatározat.

¹⁸ A továbbiakban: 2008-as kerethatározat.

4.1.2. A terrorcselekmény előkészületi cselekményeinek kriminalizálása körében arra hívtam fel a figyelmet, hogy a közeljövőben hatályba lép az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/541 irányelve (2017. március 15.) a terrorizmus elleni küzdelemről, a 2002/475/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról, valamint a 2005/671/IB tanácsi határozat módosításáról.¹⁹ A 2017-es irányelv tovább bővíti a terrorcselekmények megelőzése érdekében a terrorizmus elleni büntető anyagi jogi fellépést. Az újabb tervezett terrorista tevékenységekhez kapcsolódó bűncselekmények között szerepel a terrorizmus céljából külföldre utazás, amely háromféle célzattal lenne elkövethető. Ezek közül amennyiben a külföldre utazás a terroristák kiképzése vagy a terrorista kiképzésben részvétel céljából történik, a magatartás tulajdonképpen a terrorcselekmény sui generis előkészületi jellegű változatát megelőzően valósulhat meg, annak előkészületét jelenti. A német jogirodalom²⁰ már a terroristák kiképzése kapcsán rámutatott arra, hogy az a tényleges terrorista bűncselekmény elkövetése előtt, több köztes döntéstől függően vezethet a terrorcselekmény megvalósításához. Ha ez a képzeletbeli történeti láncolat valahol megszakad (azaz a terrorcselekmény elkövetésére valamilyen okból nem kerül sor), az összefüggés hiányában egy nem kívánatos, de önmagában nem büntetésre érdemes cselekmény valósul meg. Ekként a terroristák kiképzése vagy a terrorista kiképzésben részvétel céljából más országba utazás büntetendővé nyilvánítása a jogállamiság elve mellett elkötelezett büntetőjoggal ellentétes lenne, hiszen a büntetőjogi felelősség kiterjesztése a már befejezett, sui generis előkészületi jellegű magatartások előkészületére a tettesbüntetőjog irányába mutat. Azonban a 2017-es irányelv hatályba lépését követően meg kell teremtenie a magyar jogalkotónak (is) az összhangot az Európai Unió elvárásával, és a terrorista csoporthoz csatlakozás céljából utazás büntetendők [Btk. 316. § b) pont] szabályozását módosítania kell. Erre tekintettel álláspontom szerint a Btk. 316. § b) pontja szerinti bűncselekmény tényállását a terrorcselekmény elkövetése, az elkövetés elősegítése, terroristák kiképzése vagy a terrorista kiképzésben részvétel céljával ki kell majd egészíteni.

4.1.3. A terrorcselekménnyel fenyegetés büntette kapcsán egyetértek azzal a jogirodalmi állásponttal²¹, hogy a magyar jogalkotó a 2002-es kerethatározat átültetése során figyelmen kívül hagyta az 5. cikk (3) bekezdés 2. mondatát. Erre tekintettel véleményem szerint is a nemzetközi elvárásnak megfelelés érdekében szükséges lenne a terrorcselekménnyel fenyegetés terrorista csoportban történő elkövetését minősített esetként

---

¹⁹ A továbbiakban: 2017-es irányelv.

²⁰ Gierhake, 2008: 401.

²¹ Bartkó, 2013: 51.

szankcionálni, valamint ezzel a módosítással összhangban – értelemszerűen - a Btk. 319. §-ában meghatározott terrorista csoport fogalmát is ki kellene terjeszteni a terrorcselekménnyel fenyegetésre.²²

A fentieken kívül a fenyegetési célú terrorista csoport irányítóját is súlyosabb büntetéssel kell fenyegetni a megelőzés érdekében.²³ A 2002-es kerethatározat szankciókról szóló 5. cikkének (3) bekezdés 2. mondata szerint ugyanis „[...] Amennyiben a 2. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett bűncselekmény csak az 1. cikk (1) bekezdésének i) pontja szerinti cselekményre vonatkozik, a büntetés felső határa legalább nyolc év legyen”. A 2002-es kerethatározat 2. cikk (2) bekezdésének a) pontja a terrorista csoport irányításának büntetendővé nyilvánítását írja elő a tagállamok számára. A tagállamok szankciókra vonatkozó szabályainak harmonizálása körében tehát arra utaló rendelkezést találhatunk, amely alapján a terrorizmus fenyegetéssel megvalósuló változatát szankcionálni kell a tagállamoknak akkor is, ha az a terrorcselekmények szervezett elkövetésével kapcsolatos. Az 5. cikk (3) bekezdés 2. mondata alapján az olyan terrorista csoport irányítója is büntetőjogi felelősséggel tartozik, amely szervezet kizárólag a terrorcselekménnyel fenyegetés elkövetésére jött létre. Mivel a magyar büntetőjogban a terrorcselekménnyel fenyegetés terrorista csoportban történő elkövetése is hiányosságként jelenik meg, annak kriminalizálása mellett a teljeskörű összhang megteremtése érdekében biztosítani kell az ilyen terrorista csoport irányítójának külön nevesített büntetni rendelését is.

4.1.4. A Btk. 318. § (1) bekezdése szerinti terrorizmus finanszírozása büntette csaknem teljeskörűen eleget tesz a – Magyarország által a kézirat lezárásának időpontjában vállalt - nemzetközi elvárásoknak. Azonban a hatályos büntető anyagi jogi szabályozás jogalkotó által kiküszöbölendő hiányosságaként jelentkezik a terrorcselekmény elkövetése, megtervezése, előkészítése, vagy terrorcselekményben részvétel, illetve terrorista kiképzés nyújtása, avagy terrorista kiképzésben részesülés célú utazás büntetendővé nyilvánítása /FATF 2012-es ajánlása, 5. pont, a terrorizmus finanszírozásához fűzött értelmező megjegyzések B/3. pontja/.

Ezen kívül nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a közeljövőben hatályba lépő 2017-es irányelv tovább bővíti a terrorizmus finanszírozása elleni büntető anyagi jogi fellépést is. Az újabb tervezett terrorista tevékenységekhez kapcsolódó bűncselekmények körében a terrorizmus céljából külföldre utazás szervezése vagy egyéb módon történő elősegítése. A terrorizmus céljából külföldre utazás szervezése vagy egyéb módon történő

²² Bartkó, 2013: 56.; valamint a régi Btk. 261. §-a vonatkozásában Bartkó, 2009: 538.

²³ Hasonlóképpen Bartkó, 2011: 247-248.; Bartkó, 2015: 46-47.

elősegítése tényállása a terrorizmus céljából külföldre utazás, mint sui generis előkészületi jellegű változat bűnsegédi magatartásait sui generis bűnsegédi jellegű változatként szabályozná. Ekként a szervezési vagy elősegítési cselekmény igen távoli jogi tárgy veszélyeztetést jelent, és kizárólag az elkövető szándékos elkövetésén – mivel a javasolt új tényállás a célzatot nem tartalmazza - alapul a magatartás büntetést érdemlősége, ekként szintén a tettesbüntetőjog irányába mutat. A 2017-es irányelv hatályba lépését követően azonban meg kell teremtenie a magyar jogalkotónak (is) az összhangot az Európai Unió elvárásával. Erre tekintettel a terrorizmus céljából külföldre utazás szervezését vagy egyéb módon történő elősegítését sui generis bűncselekményként kell majd szabályoznia a jogalkotónak.

4.2. A kutatás eredményeképpen a magyar és a német büntetőjogi szabályozás összehasonlítása során az alábbiak kerültek megállapításra.

A terrorizmussal szembeni német büntetőjogi fellépés – a magyarhoz hasonlóan - több tényállásra épül. Alapvető különbségként jelentkezik azonban, hogy a StGB.-ban nem található olyan bűncselekményi tényállás, amely a terrorcselekmény elnevezést viselné, azaz a büntető anyagi jogi szabályozásban önálló bűncselekményként a terrorcselekmény nem jelenik meg. A német büntetőjogban a „központi” terrorista bűncselekmény a StGB. 129a. §-a szerinti terrorista szövetség alakítása. A terrorista szövetség alapítása ún. szervezkedési bűncselekmény, azaz az egyes bűncselekményi változatokban az a közös, hogy mindig a szövetségre irányulnak. Tehát a terrorista bűncselekményt (katalógus-bűncselekményt) a meghatározott célokkal rendelkező szövetség követheti el; az egyes személyek magatartásai ehhez az önálló célokkal, tevékenységgel rendelkező szövetséghez való viszonyukban lesznek büntetendőek.

A terrorista szövetséghez nem kötődő bűnelkövetőkkel szembeni lehető leghatékonyabb büntetőjogi fellépés megteremtése érdekében kriminalizálta a német jogalkotó a StGB. 89a. § szerinti állam biztonságát súlyosan veszélyeztető erőszakos bűncselekmény előkészülete, a StGB. 89b. § szerinti kapcsolatfelvétel az állam biztonságát súlyosan veszélyeztető erőszakos bűncselekmény elkövetése érdekében, a StGB. 89c. § szerinti terrorizmus finanszírozása, és a StGB. 91. § szerinti útmutatás nyújtása az állam biztonságát súlyosan veszélyeztető erőszakos bűncselekmény elkövetéséhez bűncselekményeket. Ezen tényállások alapján már azon elkövetők is felelősségre vonhatók váltak, akiknél nem volt bizonyítható a terrorista szövetségben közreműködés, mivel az egymástól elszigetelten cselekvő, ún. magányos elkövető előkészületi cselekményeit fenyegetik büntetéssel.

Összegzésképpen megállapítható, hogy a magyar és a német terrorizmus elleni büntető anyagi jogi fellépést biztosító tényállások a közös gyökerek és a mindkét országot egyaránt terhelő nemzetközi elvárások ellenére heterogén képet mutatnak, az összehasonlításra bűncselekményi változatonként a szükségképpeni tényállási elem, az elkövetési magatartás értelmezése révén kerülhetett sor.

4.3. A dogmatikai problémák feloldása során a kutatás eredményeképpen az alábbi következtetésekre jutottam.

4.3.1. A terrorcselekmény első alapesete, a súlyos bűncselekmények elkövetése terrorista célból [Btk. 314. § (1) bekezdés] stádiumait illetően megállapítottam, hogy ezen bűncselekményi változat kísérlete is lehetséges. A tényállás nyelvtani értelmezését („követ el” megfogalmazás az eszköz jellegű bűncselekmény befejezett megvalósítására utal) a közösségi jognak megfelelő értelmezés is megerősíti, hiszen Európai Unió 2002-es kerethatározatának 4. cikk (2) bekezdése a terrorista bűncselekmény kísérletének nemzeti büntetőjogban büntetendővé nyilvánításának szükségességéről is rendelkezik („Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy az 1. cikk (1) bekezdésében [...] említett bűncselekmények elkövetésének kísérlete, az 1. cikk (1) bekezdésének f) pontjában előírt birtoklás [...] kivétel, büntetendő legyen.”). Ugyanakkor a terrorcselekmény büntettének (akár befejezettként, akár kísérletként) megállapításához valóban szükséges, hogy az eszköz jellegű bűncselekmény elkövetésekor az elkövető szándéka ne pusztán a (4) bekezdésben meghatározott személy elleni erőszakos, közveszélyt okozó vagy fegyverrel kapcsolatos bűncselekmény elkövetésére irányuljon, hanem emellett az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott valamely terrorista célzattal járjon el. A terrorista célzat megléte vagy hiánya elhatárolja a személy elleni erőszakos, közveszélyt okozó vagy fegyverrel kapcsolatos bűncselekményt a terrorcselekmény büntettétől, azonban annak fennforgása nem teszi befejezetté a kísérleti stádiumban lévő bűncselekményt.

4.3.2. A terrorcselekménnyel fenyegetés büntette kapcsán felmerülő stádiumtani probléma esetén álláspontom szerint azon jogtechnikai megoldásból, hogy a jogalkotó a terrorcselekménnyel fenyegetés büntettét a terrorcselekmény alapeseteit és a sui generis előkészületi változatot követően szabályozta/szabályozza a tényállásban, nem következik az, hogy a jogalkotó ezáltal egy rendszeridegen, ún. ante-előkészületi stádiumot teremtett volna. A Btk. Különös Részében az egyes bűncselekmények esetén az alapeset(ek)et, minősített eset(ek)et követi az előkészület - avagy a sui generis előkészületi jellegű változat -, illetve a gondatlan változat büntetni rendelése, majd a privilegizált eset(ek), és egyéb értelmező rendelkezések szabályozása következik. Tehát a jogalkotó által a terrorcselekmény

bűncselekménye kapcsán használt jogtechnikai megoldásból – összevetve a Btk. Különös Részében szabályozott többi, hasonló szerkezeti felépítésű bűncselekménnyel – éppen az következik, hogy a terrorcselekménnyel fenyegetést „alaptényállási rangra emelt”, azaz önálló, befejezett bűncselekményként rendeli büntetni a magyar jogalkotó, amelyet – figyelemmel a sui generis előkészületi jellegű változatot követő elhelyezésére – a terrorcselekmény privilegizált változataként az alapeset(ek)hez képest enyhébb büntetéssel fenyeget. Ez a jogtechnikai megoldás pedig összhangban van a 2002-es kerethatározat rendelkezéseivel: a terrorcselekmény önálló, befejezett terrorista bűncselekményként – és súlyának megfelelő büntetés kilátásba helyezésével – került szabályozásra.

A terrorcselekménnyel fenyegetés büntette szubjektív tényállási elemeit illetően véleményem szerint ezen bűncselekmény szándékosan követhető el, mivel a terrorista célzatot a jogalkotó nem tette a törvényi tényállás elemévé. Egyúttal álláspontom szerint is²⁴ szükséges lenne a jogalkotó általi kiegészítése a tényállásnak a terrorista célzattal.

4.3.3. A terrorizmus finanszírozása büntettének jogi tárgya vonatkozásában arra a megállapításra jutottam, hogy az elsődleges jogi tárgya valóban azonos a terrorcselekmény bűncselekményének jogi tárgyával, hiszen ahhoz kapcsolódó, sui generis bűnsegédi jellegű magatartásokat rendelt büntetni a jogalkotó. Azonban a bűncselekmény álláspontom szerint másodlagosan védi a pénzügyi rendszer működésébe vetett bizalmat is: hiszen a terrorizmust anyagi eszközzel elősegítő elkövető mind az illegális, mind a legális forrásból származó anyagi javakkal, a legális pénzügyi rendszert felhasználva, leplezés alatt járul hozzá a terrorcselekmény feltételeinek biztosításához.

A terrorizmus finanszírozása büntettének szubjektív tényállási elemeit tekintve megállapítottam, hogy a bűncselekmény alapesetének törvényi tényállása a terrorista célzatot nem tartalmazza, ekként a büntetőjogi felelősségre vonást igen tág körben lehetővé tevő tényállás. A terrorizmus finanszírozása minősített esetének első fordulata szándékos és célzatos bűncselekményként került megfogalmazásra: az elkövető a terrorizmus finanszírozását abból a célból valósítja meg, hogy a terrorcselekmény terrorista csoportban történő elkövetését vagy a terrorista csoport tagja érdekét szolgálja, mozdítsa elő. A második fordulat azonban nem tartalmazza a törvény által értékelt célt, azaz a terrorista csoport tevékenységének egyéb módon történő támogatása szándékos bűncselekmény.

---

²⁴ Deák, 2014: 57.

A KUTATÁS EREDMÉNYEINEK HASZNOSÍTÁSI LEHETŐSÉGEI

1. A kutatás tárgyául a terrorizmus elleni fellépés magyar és német büntető anyagi jogi eszközeit választottam. A terrorizmus elleni fellépés sikeressége kulcsfontosságú napjainkban mindkét országban, így az értekezés elsődleges célja a terroristák, mint elkövetők büntetőjogi felelősségre vonásának megkönnyítése. Ezt a célt kizárólag akként lehetséges elérni, ha a vonatkozó büntetőjogi szabályozás koherens, dogmatikai problémáktól mentes. Ezen kívül a hatékony jogalkalmazást nagymértékben elősegíti, ha a büntetőjogi rendelkezésekről teljes körű magyarázat, rendszerezett értelmezés áll rendelkezésre. Ekként a terrorizmus elleni fellépést szolgáló magyar büntetőjogi szabályozás áttekinthető rendszerben történő elemzése a gyakorlati jogászoknak nyújthat támpontot a munkájuk során.

2. A magyar szabályozás dogmatikai problémáinak feltárása, majd feloldása; továbbá a német terrorizmus elleni büntetőjogi fellépés komplex elemzése, valamint a német elméleti szakirodalomban megjelenő koncepciók ismertetése az elméleti büntetőjogászok számára lesz hasznosítható a témához kapcsolódó kutatásaik során.

3. A hatályos német büntetőjogi szabályozás jó példát jelent a terrorizmus elleni fellépés egy másfajta útjára. A törvényi tényállások eltérő koncepcionális megközelítése, a szabályozás mikéntje a jogalkotó számára jelenthet segítséget a tényállások módosítása, kiegészítése avagy újragondolása során.

4. A magyar büntetőjogi szabályozás tökéletesítése és a nemzetközi elvárásoknak teljeskörű megfelelése érdekében megfogalmazott de lege ferenda javaslataim reményeim szerint szintén hasznosításra kerülhetnek a jogalkotásban.

5. Az értekezés a terrorizmus elleni fellépés iránt érdeklődő hallgatók körében a graduális és a posztgraduális képzésben kerülhet felhasználásra.

IV. AZ ÉRTEKEZÉS TÉMAKÖRÉBEN MEGJELENT PUBLIKÁCIÓK JEGYZÉKE

1. A terrorcselekményt előkészítő magányos elkövetőre vonatkozó szabályok a Büntető Törvénykönyvben. *(T)error & Elhárítás*. 2015/I. 1-22.
http://www.tek.gov.hu/tt_pdf/2015/drneparaczki.pdf
2. A terrorcselekménnyel fenyegetés büntette a nemzetközi elvárások és a hazai jogirodalom fényében. *Magyar Jog*. 2015/12. 690-702.
3. Terrorist financing: Is it a crime against public security or an economic crime? In: Čičkánová, Daniela - Hapčová, Ivana – Mičátek, Vladislav (Szerk.): *BRATISLAVA LEGAL FORUM 2015: Collection of Papers from the International Academic Conference Bratislava Legal Forum 2015 organised by the Comenius University in Bratislava, Faculty of Law*. Comenius University in Bratislava, Faculty of Law. Pozsony, 2015. 1293-1299.
http://lawconference.sk/archiv/bpf_2015/www.lawconference.sk/bpf/sprava/files/zb_orniky/9.sekcia.pdf
4. A terrorcselekmény bűncselekményének szabályozástörténeti előzményei. In: Koncz István - Szova Ilona (Szerk.): *Hiteles(ebb) tudományos prezentációk. II. kötet. PEME VIII. Ph.D. – Konferencia*. Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület. Budapest, 2014. 85-96.
www.peme.hu/userfiles/Orvos%20-%20Jog%20-%20Tájépítészet%20szekciók.pdf
5. Személyes biztonsághoz való jog mint alapjog?: A terrorizmussal szembeni fellépés a szabadsághoz és a személyes biztonsághoz való jog tükrében. In: Varga Norbert (Szerk.): *Az új Alaptörvény és a jogélet reformja. Szegedi Jogász Doktorandusz Konferenciák 2*. Generál Nyomda. Szeged, 2013. 207-215.

6. A terrorista csoport rendszerbeli helye és fogalma a Büntető Törvénykönyvben. *Ügyészek Lapja*. 2013/3-4. 59-68.
7. Right to security of person as a human right? The Interpretation and Application of Article 5 of the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms. (Társszerzők: Aradi Csilla, Kővári Krisztina) *Ügyészek Lapja*. 2013/3-4. 133-152.
- 8.. The approach to terrorist offences by means of criminal law in Hungary: A national report to the Third Session of International Forum on Crime and Criminal Law in the Global Era. (Társszerzők: Karsai Krisztina, Szomora Zsolt) *Sistema Penal & Violencia*. 2012/1. 75-107.
<http://revistaseletronicas.pucrs.br/fo/ojs/index.php/sistemapenaleviolencia/article/view/11378/8094>
9. A terrorizmus elleni büntetőjogi fellépés két lehetséges útja: A magyar és a német szabályozás összevetése, különös tekintettel az elkövetési magatartásokra. In: Juhász Zsuzsanna - Nagy Ferenc - Fantoly Zsanett (Szerk.): *Sapientia sat: ünnepi kötet Dr. Cséka Ervin professzor 90. születésnapjára*. Acta Universitatis Szegediensis. Acta Juridica et Politica. Tomus LXXIV. Szeged 2012. 377-391.
10. Bűnszövetség, bűnszervezet, terrorista csoport (A magyar büntetőjog globális problémákra adott válasza): Conspiracy, criminal organizations, terrorist groups (Hungarian criminal law's answer to global problems). In: Csányi Erzsébet (Szerk.): *11. Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia (VMTDK 2012): Rezümékötet*. Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium. Szabadka, 2012. 143-144.
11. The Statutory Definition of Terrorist Offences in Hungarian Criminal Law. In: He, Bingsong (Szerk.): *The Basic Situation and Strategy of the International Fight Against Terrorism in Post-Bin Laden Era*. Zhongguo min zhu fa zhi chu ban she. Peking, 2012. 501-508.

12. Büntető anyagi jogi problémák a terrorcselekmény harmonizációjával összefüggésben. In: Bencsik András - Fülöp Péter (Szerk.): *Jogász Doktoranduszok I. Pécsi Találkozója – Tanulmánykötet*. PTE ÁJK Doktori Iskola. Pécs, 2011. 254-261. [http://old.ajk.pte.hu/files/tiny_mce/File/karikiadvanyok/Jogász%20Doktoranduszok%20I.%20Pécsi%20Találkozója%20-%20tanulmánykötet.pdf](http://old.ajk.pte.hu/files/tiny_mce/File/karikiadvanyok/Jogasz%20Doktoranduszok%20I.%20Pecsi%20Talalkozoja%20-%20tanulmánykötet.pdf)
13. Die Vorverlagerung der Strafbarkeit am Beispiel der Terrorismusverfolgung aus ungarischer Perspektive. In: Sinn, Arndt - Gropp, Walter – Nagy Ferenc (Szerk.): *Grenzen der Vorverlagerung in einem Tatstrafrecht: Eine rechtsvergleichende Analyse am Beispiel des deutschen und ungarischen Strafrechts*. Universitätsverlag Osnabrück. Osnabrück, 2011. 401-424.
14. Deutsche und ungarische Vorverlagerungstendenzen im Bereich der Terrorismusverfolgung: Rechtsvergleichende Beobachtungen. (Társszerző: Volker Bützler) In: Sinn, Arndt - Gropp, Walter – Nagy Ferenc (Szerk.): *Grenzen der Vorverlagerung in einem Tatstrafrecht: Eine rechtsvergleichende Analyse am Beispiel des deutschen und ungarischen Strafrechts*. Universitätsverlag Osnabrück. Osnabrück, 2011. 425-438.
15. „In Vielfalt vereinigt”? Die strafrechtliche Regelung des Terroraktes in der Europäischen Union. In: Motica, Radu I - Bercea, Lucian – Pasca, Viorel (Szerk.): *Studii si cercetari juridice europene = European Legal Studies and Research: Conferinta internationala a doctoranzilor in drept = International Conference of PhD Students in Law*. Editia 3. Universul Juridic Timisoara. Temesvár, 2011. 426-436.
16. A terrorista bűncselekmény szabályozása Németországban. *Jogelméleti Szemle*. 2010/1. 1-16. <http://jesz.ajk.elte.hu/neparaczki41.html>

A TÉZISEKBEN FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

Bartkó, 2009 = Bartkó Róbert (2009): *Büntetőjogi aggályok a terrorcselekmény tényállásával kapcsolatban*. Jogtudományi Közlöny, 2009/12. 535-540.

Bartkó, 2011 = Bartkó Róbert (2011): *A terrorizmus elleni küzdelem kriminálpolitikai kérdései*. UNIVERSITAS-GYŐR Nonprofit Kft., Győr

Bartkó, 2013 = Bartkó Róbert (2013): Kritikai észrevételek a terrorcselekmény 2012. évi C. törvény szerinti szabályozásával kapcsolatban. In: Szoboszlai-Kiss Katalin – Deli Gergely (Szerk.): *Tanulmányok a 70 éves Bihari Mihály tiszteletére*. Universitas-Győr Nonprofit Kft., Győr. 48-58. Forrás: <http://dfk-online.sze.hu/images/egyedi/bihari/bartk%C3%B3.pdf> (letöltés ideje: 2014. február 9.)

Bartkó, 2015 = Bartkó, Róbert (2015): *A terrorcselekmény tényállásának értékelése az uniós követelmények tükrében*. Belügyi Szemle. 2015/7-7.39-51.

Bartkó, 2016 = Bartkó Róbert (2016): *Változások a hazai terrorizmus elleni büntetőjogi küzdelemben*. Magyar Jog. 2016/9. 535-539.

Deák, 2014 = Deák Zoltán (2014): *A Szegedi Ítélőtábla döntése a terrorcselekménnyel fenyegetés és a közveszéllyel fenyegetés elhatárolásáról. A fenyegetés fogalmának értelmezése*. Jogesetek Magyarázata. 2014/2. 46-57.

Gierhake, 2008 = Gierhake, Katrin (2008): *Zur geplanten Einführung neuer Straftatbestände wegen der Vorbereitung terroristischer Straftaten*. ZIS. 2008/9. 397-405. Forrás: www.zis-online.com (letöltés ideje: 2011. május 18.)

Griesbaum, 2010 = Griesbaum, Rainer (2010): *Strafrechtliche Bekämpfung des Terrorismus auf nationaler und internationaler Ebene*. DRiZ. 2010/11. 365-368.

Lehner = Lehner, Andrea: *Die Straftatbestände zur Bekämpfung der Terrorismusfinanzierung. Eine rechtsvergleichende Untersuchung der österreichischen und deutschen Bestimmungen unter Berücksichtigung internationaler und europäischer Rechtsinstrumente.* Kézirat, Wien

Ligeti, 2012 = Ligeti Katalin (2012): Anti-terrorism related criminal law reforms and human rights in Hungary. In: Galli, Francesca – Weyembergh, Anne (Szerk.): *EU counter-terrorism offences. What impact on national legislation and caselaw?* Editions de l'Université de Bruxelles, Bruxelles. 195-210.

Nagy, 2008 = Nagy Ferenc (2008): Die deutsch-ungarischen strafrechtlichen Beziehungen in der Vergangenheit und Gegenwart. In: Karsai Krisztina (Szerk.): *Strafrechtlicher Lebensschutz in Ungarn und Deutschland. Beiträge zur Strafrechtsvergleichung.* Pólay Elemér Alapítvány, Szeged. 21-46.

Póczik, 2005 = Póczik Szilveszter (2005): *A nemzetközi terrorizmus fontosabb összetevőiről.* Magyar Tudomány. 2005/10. 1269-1278.

Selján, 2014 = Selján Péter (2014): *Harc az Iszlám Állam ellen.* Nemzet és Biztonság. 2014/5. 63-74. Forrás: www.nemzetesbiztonsag.hu (letöltés ideje: 2016. január 20.)

Sieber – Vogel, 2015 = Sieber, Ulrich – Vogel, Benjamin (2015): *Terrorismusfinanzierung. Prävention im Spannungsfeld von internationalen Vorgaben und nationalem Tatstrafrecht.* Duncker & Humblot, Berlin

Tálas, 2007 = Tálas Péter (2007): *A nemzetközi terrorizmus és a szervezett bűnözés hatása a nemzetközi biztonságra és Magyarország biztonságára.* Budapest. 1-19. Forrás: <http://www.kisebbsegkutato.tk.mta.hu/uploads/files/archive/904.pdf> (letöltés ideje: 2016. december 30.)

Tóth, 2013 = Tóth Mihály (2013): *A terrorcselekmény büntetőjogi szabályozásának és gyakorlatának változásai.* Hadtudomány. 2013/1-2. 30-40. Forrás: http://mhtt.eu/hadtudomany/HT_2013_1-2_mhtt.pdf (letöltés ideje: 2014. március 8.)

Zöller, 2009 = Zöller, Mark (2009): *Terrorismusstrafrecht: Ein Handbuch.* C.F. Müller Wissenschaft Verlag, Heidelberg

Zsebe, 2015 = Zsebe Zsolt (2015): *Külföldi harcosok az Iszlám Állam mellett.* Nemzet és Biztonság. 2015/1. 23-29. Forrás: www.nemzetesbiztonsag.hu (letöltés ideje: 2016. január 20.)